

ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ЗБІРНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ПРАЦЬ

Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного

**Удосконалення освітньо-виховного процесу
в закладі вищої освіти**

збірник науково-методичних праць

**Запоріжжя
2023**

УДК 821.161.2.09 (062.552)

У45

Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти: збірник науково-методичних праць / Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного. Запоріжжя : ТДАТУ, 2023. Вип. 26. 332 с.

Рекомендовано до друку вченою радою

*Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного
протокол №11 від 30.05.2023 р.*

Редакційна колегія:

Кюрчев С.В., д.т.н., професор, ректор ТДАТУ (головний редактор); Ломейко О.П., к.т.н., доцент, перший проректор (заступник головного редактора); Шарова Т.М., д.філол.н., професор, начальник ННЦ; Панченко А.І., д.т.н., професор, проректор з наукової роботи; Галько С.В., к.т.н., доцент, в.о. декана факультету енергетики та комп'ютерних технологій, Колокольчикова І.В., д.е.н., професор, в.о. декана факультету економіки та бізнесу; Іванова І.Є., к.с.-г.н., доцент, декан факультету агротехнологій та екології; Кувачов В.П., д.т.н., професор, в.о. декана механіко-технологічного факультету; Шокарев О.М., в.о. керівника ННІ ЗУП, кандидат технічних наук, доцент; Землянська А.В., к.філол.н., доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук.

У збірнику подано матеріали науково-методичної конференції ТДАТУ «Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти» (29 травня 2023 р., м. Запоріжжя).

Публікації присвячені питанням розвитку вищої освіти в умовах дистанційного навчання, використання інноваційних технологій в освітньому процесі, впровадження результатів наукових досліджень з пріоритетних напрямів у фахову підготовку здобувачів освіти технічних спеціальностей, провідним тенденціям суспільно-гуманітарної освіти.

Збірник буде корисним науково-педагогічним працівникам, учителям-практикам, аспірантам та здобувачам вищої освіти.

Статті опубліковано мовою оригіналу

Адреса редакції: 72312, ТДАТУ, пр-т Соборний, 226,

м. Запоріжжя, Запорізька обл.

e-mail: nnc@tsatu.edu.ua

Навчально-науковий центр університету

© Автори публікацій, 2023

© Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, 2023

ЗМІСТ

Антонова Г.В. <i>Дистанційне навчання: можливості та реальний досвід</i>	7
Болтянський Б.В., Болтянська Л.О. <i>Особливості використання ІТ-технологій в умовах дистанційного навчання</i>	13
Верхоланцева В.О., Паляничка Н.О., Фучаджи Н.О., Червоткіна О.О. <i>Міжнародна діяльність ТДАТУ в умовах воєнного стану</i>	21
Вершков О.О., Антонова Г.В. <i>Психологічна модель, що оперує формальними позначеннями емоційних станів</i>	26
Вершков О.О., Мацулевич О.Є., Тетервак І.Р. <i>Програмна реалізація процесу моделювання функціональних поверхонь двигунів внутрішнього згоряння при виконанні лабораторних робіт з дисципліни «Інформаційні технології у виробництві»</i>	31
Гулевський В.Б., Постол Ю.О., Ковальов О.О. <i>Використання інформаційних технологій як ефективного засобу вивчення дисципліни «Основи проектування систем електрифікації»</i>	37
Дашивець Г.І., В'юник О.В. <i>Застосування сітьового моделювання виробничих процесів в інженерних дисциплінах</i>	47
Дереза О.О., Дереза С.В. <i>Особливості підготовки фахівців технічних спеціальностей</i>	56
Єременко Л.В., Ісакова О.І., Шлеїна Л.І., Зімонова О.В. <i>Аналіз підходів до розуміння конфліктності як якості особистості в соціальній психології</i> ...	63
Журавель Д.П., Бондар А.М. <i>Інноваційні технології профорієнтаційної роботи для здобувачів освіти технічних спеціальностей</i>	74
Землянський А.М., Землянська А.В. <i>Значення дисципліни «Політологія» для формування політичної культури майбутніх фахівців</i>	80
Зімонова О.В., Шлеїна Л.І., Ісакова О.І., Єременко Л.В. <i>Щодо формування комунікативної культури здобувачів вищої освіти</i>	89
Зінов'єва О.Г. <i>Організація самостійної роботи студентів на базі використання інформаційних технологій</i>	97

Ісакова О.І., Шлєіна Л.І., Єременко Л.В., Зімонова О.В. <i>Філософський аспект розвитку вищої освіти</i>	103
Ковальов О.О., Самойчук К.О., Фучаджи Н.О., Гулевський В.Б. <i>Формування навичок науковця при викладанні дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності»</i>	112
Козлова Л.В., Малюк Т.В. <i>Методичні підходи до проведення навчальної практики в дистанційному режимі</i>	120
Колесніков М.О., Покопцева Л.А., Пащенко Ю.П. <i>Неформальна освіта – крок до кар'єрного зростання</i>	128
Кривонос І.А. <i>Імплементация інтерактивних методів у процес вивчення іноземної мови дистанційно студентами спеціальності «Готельно-ресторанна справа»</i>	140
Ломейко О.П., Самойчук К.О. <i>Динаміка контингенту здобувачів ТДАТУ в 2022-2023 навчальному році</i>	149
Мацулевич О.Є., Антонова Г.В. <i>Автоматизація робочого місця інженера-механіка</i>	160
Мацулевич О.Є., Дереза О.О., Тетервак І.Р. <i>Використання САD-системи UNIGRAPHICS для технологічної підготовки виробництва корпусних деталей</i>	166
Михайленко О.Ю., Чаплінський А.П. <i>Колористичне рішення учбових приміщень з урахуванням норм ергономіки</i>	176
Паляничка Н.О., Верхованцева В.О., Фучаджи Н.О., Червоткіна О.О. <i>Особливості викладання технічних дисциплін при дистанційному навчанні у період воєнного стану</i>	183
Панченко А.І., Волошина А.А., Мельник О.В., Волошин А.А. <i>Шляхи удосконалення дистанційного навчання при викладанні технічних дисциплін у вищій школі</i>	188

Покопцева Л.А., Колесніков М.О. <i>Розвиток особистості фахівця з агрономії під час навчання у вищій школі.....</i>	200
Попова І.О. <i>Формування soft skills у здобувачів вищої освіти енергетичного напрямку в процесі вивчення теоретичних основ електротехніки.....</i>	206
Попова І.О., Квітка С.О., Чаусов С.В. <i>Особливості організації освітнього процесу здобувачів-енергетиків із вивчення обов'язкових дисциплін в умовах воєнного стану.....</i>	216
Сабо А.Г. <i>До дискусії щодо доцільності застосування презентацій у навчальному процесі.....</i>	224
Самойчук К.О. <i>Методика написання наукової статті здобувачами вищої освіти технічних спеціальностей в умовах військового стану.....</i>	231
Сахно Л.А. <i>Кейс-технології у викладанні обліково-аналітичних дисциплін.....</i>	241
Скляр О.Г., Скляр Р.В. <i>Використання в освітньому процесі інтерактивних методів навчання.....</i>	250
Тараненко Г.Г. <i>Педагогічний дизайн як актуальна тенденція підвищення якості освіти.....</i>	259
Червоткіна О.О., Верхованцева В.О., Паляничка Н.О. <i>Основні тенденції розвитку професійної освіти в Україні і за кордоном.....</i>	265
Червоткіна О.О., Ковальов О.О., Фучаджи Н.О., Матвіїшин П.В. <i>Навчання під час війни в Україні.....</i>	273
Шаров С.В. <i>Методичні підходи до викладання технології проектування та адміністрування баз даних.....</i>	281
Шарова Т.М. <i>Навчальний процес релокованого закладу вищої освіти в умовах воєнного стану.....</i>	288
Шарова Т.М., Землянська А.В. <i>Використання Освітнього порталу в дистанційному навчанні: недоліки й переваги.....</i>	297

Шлеїна Л.І. <i>Академічна доброчесність як невід'ємна складова сучасної вищої освіти</i>	304
Шлеїна Л.І., Ісакова О.І., Єременко Л.В., Зімонова О.В. <i>Інформаційні технології та їх застосування у процесі викладання суспільно-гуманітарних дисциплін</i>	312
Kryvonos I. <i>The improvement of listening skills of future Hotel and Restaurant business specialists during the learning of the discipline «English for specific purposes»</i>	318
Lubko D. <i>Improving students' educational practice using interactive technologies on the Arduino platform</i>	326

Шарова Т.М., д.філол.н., професор
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС РЕЛОКОВАНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

***Анотація.** У статті акцентовано увагу на дистанційному навчанні в умовах воєнного стану в Україні. Подано особливості освітнього процесу релокованого закладу вищої освіти Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного. Вказано на використання системи MOODLE в освітньому процесі, що суттєво полегшує роботу здобувачів вищої освіти під час дистанційного навчання.*

***Ключові слова:** освіта в умовах воєнного стану, дистанційне навчання, релокований заклад вищої освіти, освітній процес.*

Постановка проблеми. В умовах повномасштабного вторгнення РФ в Україну освітній процес здійснюється і змішаний або дистанційний форми. Релоковані заклади вищої освіти, не маючи власного матеріально-технічного обладнання, змушені були перейти на дистанційний режим навчання. Досягнути якісного освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні при дистанційній формі можна лише за наявності у закладу вищої освіти електронного ресурсу, де науково-педагогічні працівники та здобувачі вищої освіти можуть працювати злагоджено та системно. Ще з часів пандемії COVID-19 в Україні користується актуальністю система MOODLE, яка доступна та зрозуміла кожному користувачу, незалежно від його користувацьких можливостей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Представлене питання є актуальним та потребує ґрунтовного дослідження та апробації на рівні закладів вищої освіти різних регіонів України. Однак, на сьогодні маємо низку досліджень науковців, які вивчали питання з точки зору організації дистанційного навчання. Дослідники Вишнівський В.В., Гніденко М.П., Гайдур Г.І., Ільїн О.О. акцентують увагу на роботі здобувачів та викладачів в дистанційному форматі [1, с. 10], аспекти організації самостійної діяльності здобувачів вищої освіти засобами ІКТ представлені у праці Гладких Г. та Шарової Т. [2, с. 7], а підходи до реалізації

дистанційного навчання представлені у дослідженні Корсунської Н.О. [3, с. 29]. Томашевський В.М., Новіков Ю.Л. та Камінська П.А. у науковому дослідженні з питань огляду сучасного стану систем дистанційного навчання наголошують на тому, що система Moodle є відкритим і вільно поширюваним проектом, що дозволяє використовувати його усім користувачам [11, с. 150]. Ткачук Г.В. власні спостереження вибудовує на представленні теоретичних аспектів та розкриває стан впровадження змішаного навчання у закладах вищої освіти України [10, с. 465]. Важливим питанням з точки зору технічного забезпечення є питання Семенов М.А., який досліджує сервісний супровід дистанційного навчання в переміщеному університеті [8, с. 295]. Опанасюк Ю.І. досліджував питання щодо дистанційного навчання як наслідок еволюції традиційної системи освіти [5, с. 153], що можна використовувати як основу для здійснення подальшого аналізу навчання здобувачів в дистанційному форматі.

Аналізуючи дослідження, де порушені питання особливостей дистанційного навчання, маємо розуміти, що при такому навчанні не можна забувати про якісний освітній контент, яким повинні користуватись здобувачі вищої освіти. Сучасні дослідники – Ломейко О.П., Самойчук К.О., Олексієнко В.О. – наголошують на внутрішній системі забезпечення якості вищої освіти [4, с. 140], а Сидоренко Н. наголошує на внутрішньому забезпеченні якості вищої освіти в Україні як суспільно-освітній пріоритет [9, с. 81]. Досягнути якісного освітнього процесу в релокованих закладах вищої освіти досить важко, але можливо. Павленко О.М., Шаров С.В., Шарова Т.М., Коваленко А.С. та ін. вказують на реалізацію дистанційної форми навчання засобами платформи Moodle в умовах дистанційного навчання в закладах вищої освіти [6, с. 106]. Дослідження Прізюк О.М., Котеленець К.М. вказують на досвід роботи служби підтримки як одного із засобів забезпечення якості дистанційного навчання в університеті, що є запорукою успішного навчання в закладах вищої освіти [7, с. 38].

Формулювання цілей статті. Метою статті є повідомлення про особливості освітнього процесу релокованих закладів вищої освіти в дистанційному форматі в умовах повномасштабного вторгнення рф в Україну.

Виклад основного матеріалу досліджень. Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного у 2022-2023 н.р. у зв'язку із тимчасовим переміщенням на підконтрольну територію

України змушений працювати у дистанційній формі. Під час освітнього процесу науково-педагогічні працівники та здобувачі вищої освіти використовують Освітній портал, де представлені навчальні курси для всіх студентів, незалежно від освітньої програми, на яку вступив здобувач. В ТДАТУ імені Дмитра Моторного діє Положення про дистанційне навчання, де регламентовані питання використання елементів дистанційного навчання. Дане Положення ґрунтується на основних нормативних документах з питань отримання якісної освіти у закладі вищої освіти, зокрема це Конституція України, Закон України «Про вищу освіту», наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про дистанційне навчання», наказ Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 №1115 «Деякі питання організації дистанційного навчання» та ін.

Наявність такого документу в Таврійському державному агротехнологічному університеті імені Дмитра Моторного дозволяє регламентувати організацію та здійснювати освітній процес на денній та заочній формах навчання. Основним аспектом такого навчання є використання технологій дистанційного формату, що досягається шляхом щоденного опанування ІКТ в освіті. Наголошуємо, що суб'єкти дистанційного навчання з метою здобуття якісної освіти обирають різноманітні режими: асинхронний, синхронний тощо.

Ураховуючи той факт, що освітній процес у ТДАТУ імені Дмитра Моторного відбувається в дистанційному форматі на Освітньому порталі, виникла потреба у наповненні електронної платформи якісним контентом, який буде у вільному доступу для зареєстрованих користувачів закладу вищої освіти. Відповідно, до такої роботи активно були долучені куратори, заступники деканів, декани та науково-педагогічні працівники, оскільки ця робота потребувала злагодженість та синхронність у відповідності до усіх учасників Освітнього порталу. Завантажуючи матеріали на Освітній портал, науково-педагогічні працівники послуговуються Положенням про електронний навчальний курс. У документі вказано, що Електронний навчальний курс (ЕНК) – це комплекс навчально-методичних матеріалів та освітніх послуг, створених для організації індивідуального та групового навчання з використанням дистанційних технологій, що базуються на Internet-технологіях. Тому, наразі така діяльність є потрібною, а, отже, завантажений на порталі контент повинен бути якісним [12, с. 237].

На початковому етапі запровадження роботи на Освітньому порталі було здійснено ряд організаційних питань, що дозволило налагодити навчальний процес у дистанційному форматі. Причому, всі етапи роботи стосуються не лише професорсько-викладацького складу, а й здобувачів вищої освіти, оскільки навчальний процес на Освітньому порталі здійснюється з урахуванням реєстрації усіх учасників освітнього процесу в закладі вищої освіти. Можемо виокремити такі етапи роботи для запровадження дистанційного навчання на Освітньому порталі:

1. реєстрація науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти з урахуванням подальшого надання доступу на Освітній портал;
2. робота Навчально-наукового центру у напрямку формування переліку освітніх компонентів усіх освітньо-професійних та освітньо-наукових програм всіх курсів;
3. додавання усіх учасників освітнього процесу на конкретний факультет, освітню програму, курс, дисципліну;
4. завантаження дисципліни якісним контентом, що відповідає Положенню про електронний навчальний курс, затверджений в Таврійському державному агротехнологічному університеті імені Дмитра Моторного;
5. контроль Навчально-наукового центру на предмет перевірки освітнього порталу з питань наповнення якісною інформацією для здобувачів вищої освіти та наявності обов'язкових складових: робоча програма, силабус, теоретичний матеріал у вигляді лекцій, практичні роботи у вигляді завдань та методичних рекомендацій, модульний контроль, додаткові матеріали (за потреби).
6. використання Освітнього ресурсу під час дистанційного навчання відповідно до складеного заздалегідь розкладу навчального процесу з урахуванням графіку навчання.

Зрозуміло, що Освітній портал в умовах дистанційного навчання використовується щоденно усіма викладачами та здобувачами. Здебільшого, на Освітньому порталі суб'єкти навчання можуть завантажити потрібні матеріали для їх подальшого вивчення, або, навпаки завантажити виконані роботи на перевірку викладачеві для отримання оцінки. Така робота в дистанційному режимі досить прозора, оскільки співробітники Навчально-наукового центру, маючи доступ адміністратора, можуть у будь-який момент перевірити наявність викладача на порталі чи здобувача вищої освіти. Слід акцентувати увагу

на тому, що паралельно із тим, коли викладач знаходиться на Освітньому порталі у власному електронному кабінеті, він може організувати для здобувачів вищої освіти онлайн-зустріч з метою роз'яснення певних аспектів та демонстрації власного екрану задля пояснення важливих аспектів курсу чи конкретної теми [12, с. 240].

Користувацький інтерфейс викладача після реєстрації науково-педагогічного працівника на Освітньому порталі містить порожню сторінку. Адміністратор закладу вищої освіти має право, відповідно до затвердженого навчального навантаження та закріпленого за конкретним викладачем курсу, додати до навчальної дисципліни, що дозволить відтворити в електронному кабінеті викладача певний курс для подальшої роботи зі здобувачами вищої освіти з урахуванням назви курсу, рівня освіти та спеціальності (Рис. 1).

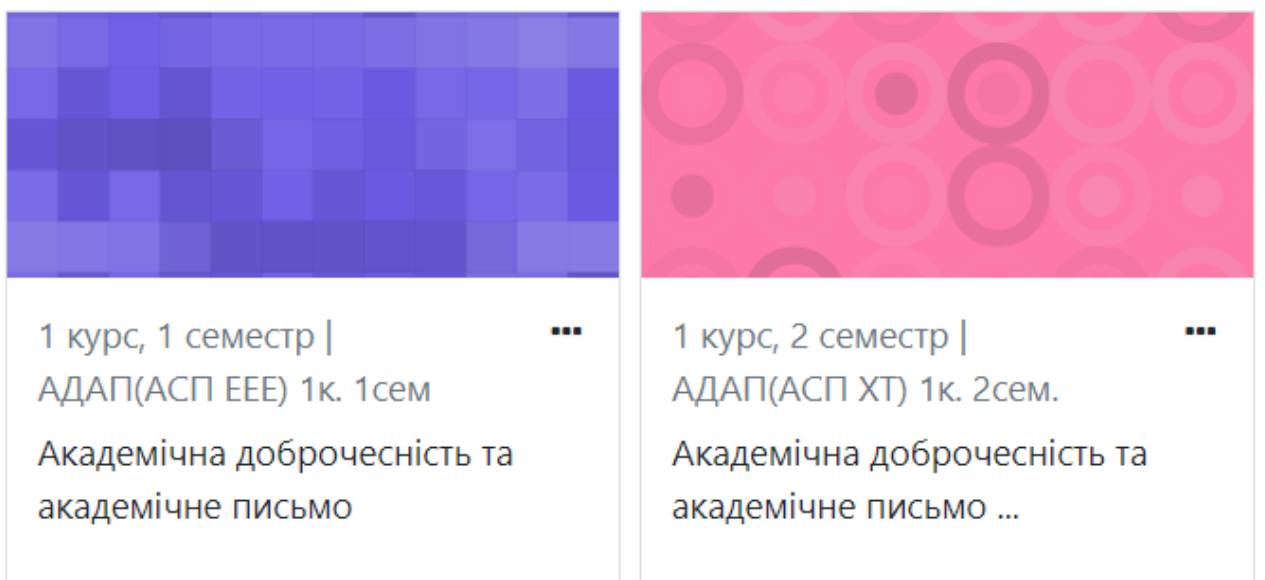

Рис. 1 Додані навчальні курси в електронному кабінеті викладача

Викладач на своєму курсі має право налаштовувати його з урахуванням того, що він закладає в його зміст. Однак після авторизації у власному електронному кабінеті, викладач курсу може скористатися налаштуваннями та редагувати параметри чи розділи курсу, щоразу налаштовуючи інтерфейс курсу для зручного подальшого використання в освітньому процесі вищої школи (Рис. 2.).

- ⚙ Редагувати параметри
- ✎ Редагувати
- ⚙ Завершення курсу
- ⌵ Фільтри
- ⚙ Налаштування журналу оцінок
- 📄 Резервна копія
- ⬆ Відновлення
- ⬆ Імпорт
- ⬅ Очистити

Рис. 1 Можливості налаштувань на курсі в електронному кабінеті викладача на Освітньому порталі

Акцентуємо увагу на тому, що використання Освітнього порталу в умовах сьогодення здобувачами вищої освіти та науково-педагогічними працівниками є доцільним, оскільки функціонал ресурсу дозволяє ставити оцінки в електронному журналі, створювати резервні копії курсів час від часу для збереження матеріалів, а також завантажувати в систему тести для контролю знань здобувачів вищої освіти, що само по собі носить об'єктивний характер та відсікає суб'єктивізм.

Працювати на Освітньому порталі досить зручно, оскільки викладач має перед собою усіх учасників освітнього процесу, що долучені до конкретного курсу та, відповідно, після перевірки певних завдань, може здійснювати оцінювання, заносючи оцінки до електронного журналу (Рис. 3).

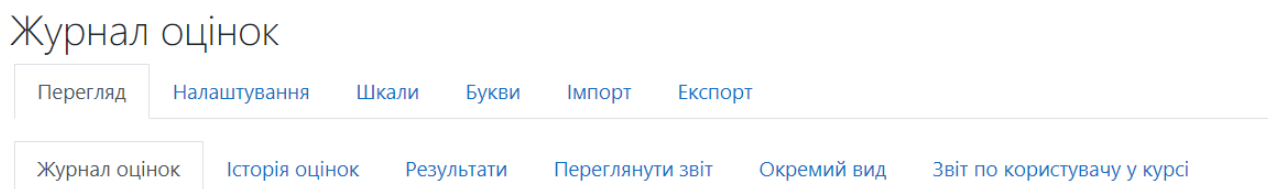

Рис. 3. Можливості Освітнього порталу для викладача

Переглянути занесені до електронного журналу оцінки можна за кожним учасником освітнього процесу, або за групою чи усіма здобувачами вищої освіти. Додатково викладач може сформулювати для себе звіт чи переглянути ще раз оцінену ним раніше роботу. Таким чином, в

дистанційному форматі можна не лише надати матеріал, а й перевірити його з подальшою оцінкою, що свідчатиме про успіхи здобувача освіти у процесі навчання.

Навчально-науковий центр Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного щосеместрово проводить зустрічі з науково-педагогічними працівниками на предмет роз'яснення функціоналу Освітнього порталу та зручного й швидкого його наповнення чи оновлення. У перспективі вбачаємо створення методичних рекомендацій з використання функціональних можливостей Освітнього порталу та роботи в ньому.

Висновки. Наявність потрібного освітнього контенту на порталі дозволяє здобувачам освіти добре орієнтуватися в інформаційному просторі. Перевагою дистанційного навчання є той факт, що суб'єкти освітнього процесу можуть долучатись до навчання у будь-який час, використовуючи при цьому завантажений на порталі матеріал. Доступність ресурсів переконує, що користувачі можуть завантажити викладені матеріали на свій ПК та надалі використовувати його навіть без доступу до Інтернету. Здобувачі вищої освіти використовуючи Освітній портал, можуть комунікувати в чаті з викладачем, проходити тестові завдання та завантажувати виконанні творчі роботи, що сприяє їх розвитку та набуттю компетенцій, необхідних для подальшого працевлаштування.

З початком повномасштабного вторгнення РФ в Україну важко було налаштуватись на повноцінне використання Освітнього порталу, однак, завдячуючи адміністрації Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного, а також професорсько-викладацькому складу, релокований заклад вищої освіти утримує свої позиції та надає якісні освітні послуги здобувачам вищої освіти. Попереду вступна кампанія, акредитація освітніх програм, а здобувачі вищої освіти усіх курсів якісно готуються до літньої заліково-екзаменаційної сесії, що також буде організована за допомогою Освітнього порталу та інших засобів комунікації та зв'язку.

Література

1. Вишнівський В.В., Гніденко М.П., Гайдур Г.І., Ільїн О.О. Організація дистанційного навчання. Створення електронних навчальних курсів та електронних тестів. Київ : ДУТ, 2014. 140 с.

2. Гладких Г. В., Шарова Т. М. Організація самостійної діяльності здобувачів вищої освіти засобами ІКТ. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. Т. 2. №. 69. С. 70–74.

3. Корсунська Н.О. Дистанційне навчання: підходи до реалізації. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2000. №1. С. 29–32.

4. Ломейко О.П., Самойчук К.О., Олексієнко В.О. Внутрішня система забезпечення якості вищої освіти в Таврійському державному агротехнологічному університеті. *Інженерна освіта у сфері харчової і готельної індустрії: виклики сьогодення: тези Міжнародної науково-методичної конференції*. 2019. С. 140–142.

5. Опанасюк Ю.І. Дистанційне навчання як наслідок еволюції традиційної системи освіти. *Вісник ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Філософія*. №1(48). 2018. С. 153–161.

6. Павленко О.М., Шаров С.В., Москальова Л.Ю., Шарова Т.М., Коваленко А.С. Реалізація дистанційної форми навчання засобами платформи Moodle у процесі підготовки майбутніх філологів. *Інженерні та освітні технології*. 2019. Т. 7. № 3. С. 106–121.

7. Прізюк О.М., Котеленець К.М. Досвід роботи служби підтримки як один із засобів забезпечення якості дистанційного навчання в університеті. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2016. №3. С. 38–46.

8. Семенов М.А. Сервісний супровід дистанційного навчання в переміщеному університеті. *Відкрите освітнє e-середовище сучасного університету*. 2017. №3. С. 295–302.

9. Сидоренко Н. Внутрішнє забезпечення якості вищої освіти в Україні як суспільно-освітній пріоритет. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2016. №4. С. 81–86.

10. Ткачук Г.В. Теоретичні аспекти та стан впровадження змішаного навчання у закладах вищої освіти України. *European vector of contemporary psychology, pedagogy and social sciences: the experience of Ukraine and the Republic of Poland: Collective monograph. Volume 1*. Sandomierz: Izdevnieciba “Baltija Publishing”, 2018. P. 465–484.

11. Томашевський В.М., Новіков Ю.Л., Камінська П.А. Огляд сучасного стану систем дистанційного навчання. *Наукові праці*

Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Серія.: Комп'ютерні технології 160. Випуск №148. 2011. С. 146–157.

12. Шарова Т. Освітній портал як ефективний засіб забезпечення дистанційного навчання здобувачів вищої освіти. *Українські студії в європейському контексті*: зб. наук. пр. 2022. №5. С. 237–244.

Sharova T. Educational process of the relocated institution of higher education in the conditions of the state of war

Summary. The article focuses on distance education in the conditions of the state of war in Ukraine. There are presented the peculiarities of the educational process of the relocated institution of higher education – Dmytro Motorny Tavria State Agrotechnological University. The use of the MOODLE system in the educational process is indicated, that significantly facilitates the work of students of higher education during distance learning.

Key words: education in the state of war, distance learning, relocated institution of higher education, educational process.

